თეატრი და ცხოვრება

სათეატრო სალიტერატურო ჟურნალი 12

№ 12

აღდგომა

თეატრი და ცხოვრება
№ 12

შინაარსი:

1, **მეთაური:**—ა) უნდა აღსდგე! ბ) საქმე და არა სიტყვა (კიდევ აპარელებზე) 1
2, **დ. ჭანჭათელი**—აღდგომა ღამეს 2
3, **ქნარი** - *** ლექსი 3
4. **ივ. გომართელი**—მეკვ დროება „
5, **ნიკო გურული**—დაბა სოფლის მოღვაწენი: კ. ი. ძნელაძე 5
6, **ს. ფაშალიშვილი**—შუაღამისას „
7, **ზ. ჩხიკვაძე**—პ. ი. ჩაიკოვსკი (დასასრული) 7
8, **სარიყამიშის გმირი**—ტ. ვაშაკიძე 8
9, **აკიკის ნაკვესები** „
10, **გ. ქუჩიშვილი**—ხალხის გული 6
11, **გალაქტიონ ტაბიძე**—ატმის ყვავილები „
12, **დავ. მესხი**—მოფურჩხულია, ერთ მოქმედებიანი ვოდევილი 10
13, **პ. დვანელი**—სამშობლოს გარეშე 11
14, **ის. ვარაზაშვილი**—კიდევ ერთი მიზეზი 13
15, **ქართული სახიობა** 15
16, **წვრილი ამბები** „
ს უ რ ა თ ე ბ ი: აღდგომა; ილ. მ. ჩიქოვანი, ვ. გ. წერეთელი; ვ. რ. კორძაია; კ. ი. ძნელაძე; ტ. დ. ვაშაკიძე და ნ. გამრეკელი—თორელი.
განცხადებანი.

ფ ო ს ტ ა

ქუთაისი. მ—ს. დაიბეჭდება.
იქვე ი. ბ—ს. ვერ იბეჭდება.

ახალგაზდა მომღერალი ილ. სავიცკი-რუსსელი
კვირას, 29 მარტს „საზოგადო საკრებულოში“ (გრიბოედოვის ქ., № 22) გამართავს

სალიტერატურო-ვოკალურ საღამოს

„არისტიულ საზოგადოების“ დარბაზში

ოთხშაბათს მარტის 25-ს

ქართულ კულტურის მოყვარულთა საზოგადოება მართავს სალიტერატურო-სამუსიკო სასიმღერო დილას

აკაკი წერეთლის

ღვაწლის აღსანიშნავად

მ ო ხ ს ე ნ ე ბ ა თ წ ა ი კ ი თ ხ ა ვ ე ნ

კიტა აბაშიძე—„აკაკი და ილია“
ივ. გომართელი—„აკაკი“
სოფ. მგალობლიშვილი—„მოგონებანი“
გრ. რობაქიძე—„აკაკის ქნარი“

აკაკის ლექსებს წაიკითხავენ **ც. ამირაჯიბი, ნ. დავითაშვილი და ა. იმედაშვილი**

ს ი მ ღ ე რ ა **მ. შავერზაშვილისა** (აკომპ. თ. შავერზაშვილისა) და **ქართულ მომღერალ-მგალობელთა გუნდისა** (ქუთაჯიბიანი) **მიხ. ლომიძის** ლოტბარობით

აშუღების დასტა ცნობილ აშუღის **ჰაზირას** მეთაურობით შეასრულებს აშუღურ ჰანგებზე გადაღებულ აკაკის ლექსებს

დასაწყისი შუადღის 12 საათზე

დარჩენილი ბილეთები (3 მ.—50 კ.) იყიდება წერა-კითხვის საზოგადოების წიგნის მაღაზიაში, ბილეთების დაკვეთა შეიძლება ტელეფონითაც (17—00) დილის $8^1/_2$—10 ს.

№ 12

ᲬᲔᲚᲘᲬᲐᲓᲘ ᲛᲔᲡᲐᲛᲔ

წლიურად 5 მ., ხანევარ წლით 3 მ., ცალკე ნომერი 10 კ. ხელის მოწერა მიიღება „სორაპან"ის სტამბაში. მისამართი: Тифлисъ
Ред. „Театри да Цховреба" І. Имедашвили

ხელ-მოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება.—ხელთნაწერები საპირიოებისამებრ შესწორდება.—რედაქტორთან პირისპირ მოლაპარაკება შეიძლება „სორაპანის" სტამბის კანტორაში—დილით 9—2 ს., სადამოთი 5—7 ს., ტელეფონი № 15-41

№ 12 ᲙᲕᲘᲠᲐ 22 ᲛᲐᲠᲢᲘ 1915 Წ.

22 ᲛᲐᲠᲢᲘ

ᲣᲜᲓᲐ ᲐᲦᲡᲓᲔᲑᲔᲡ! „პირველითგან იყო სიტყუა... და სიტყვა იგი ხორციელ-იქმნა, და დაემკვიდრა ჩვენ შორის«...

ბრძანებს მოციქული იოანე.

და, აჰა, დღესაც მთელ საქრისტიანო ქვეყნიერობაში გაისმის:

„ქრისტე აღსდგა!"

და ამ სიტყვით ვიგონებთ იმას, რომელიც მრავალტანჯულ, დევნულ-წამებულ ხალხს მხსნელად მოევლინა, იმას, რომელმაც არა იცოდა ვინ იყო ელლინი და ებრაელი, და ადამიანთა მოდგმას მისცა უმაღლესი მცნება ძმობა-ერთობა-სიყვარულისა...

მაგრამ ჟამთა მსვლელობასა შინა მოძღვრება მისი მტარვალთ თავის ბატონობის იარაღად გარდაქმნეს, ნათელი აზრი მაცხოვრის მოძღვრებისა დაბნელეს, ცხრა კლიტულში ჩაკეტეს და ხალხს მხოლოდ ცარიელი სიტყვა „ქრისტე აღსდგა!« გაუზიარებინეს.

„ქრისტე აღსდგა!« განისმის დღეს მთელ საქრისტიანო ქვეყნებში, მაგრამ ამავე დროს ეს, ქრისტეს მაღიარებელი, მოწინავე ერნი დაუნდობელის სიმძაფრით ჰღვრიან ურთიერთის სისხლს: ძმა ძმაზე აღსდგა, კაენის შურმა გაიღვიძა, ქრისტე და მისი მოძღვრება ფეხქვეშ გაიქელა!..

„ქრისტე აღსდგაო!" და ამავე დროს მამული ჩვენი კვალად განიცდის ყორეების სიმძიმესა..

—

ᲡᲐᲥᲛᲔ ᲓᲐ ᲐᲠᲐ ᲡᲘᲢᲧᲕᲐ

კბილის ჩიჩქნით კუჭი არ გაძღება, ნაშტეტები მშიერს ვერ დაკოკებსო... (კიდეგ აჭარელებზე) მიუხედავად ამისა, აჭარელთა შემწეობა ჩვენ მაინც კბილის ჩიჩქნით დავიწყეთ. .

ისევ ხალხმა გაიკრა ჯიბეს ხელი, ბობოლანი კი სდუმან..

ჩვენ ხუთი კვირის წინად (15 თებერვალს. ის. „თ. და ც." № 7) ვსწერდით აჭარელთა გაწყვეტა-დახმარების შესახებ. ამის შემდეგ რამდენიმე წერილი მოთავსდა გაზეთებში. ორი კვირა იქნება რაც ჩვიდარ ბეგ ანაშაძემ სამართლიანი სიყვარულით აღსავსე წერილით მიმართა ქართველ საზოგადოებას („სიმშობლო"-ში, შემდეგ სხვა გაზეთებმა გადაბეჭდეს), და მიუ-

ხელოვნად ეოგელიეგე ამისა, ვიმეორებთ, მხოლოდ ხალხმაგე დაიწეო თვისი წვლილის გზავნა რედაქციებში... ბიბოდანი, მოწინავენი კი სდუმან, ან მხოლოდ ბურჩულებენ! ..

ამაგე დრის ჩვენი ფხიზელ მეზობელთა თავგამოდებული მეცადინეობით თიოქმის მთელს იმპერიაში შემოწირულება გროგდება სპარსოსმალეთიდან გამოქცეულ ოთვის, ჩვენს ლეა ქალაქში გაცხარებული მუშობა მთი ეოფაცხოვრების მოსწეობად, — პატიეი და დიდება ასეთ ფხიზელ ხალხს, — და ჩვენ კი ისე ვიქცევთ, თითქო ვალისა და რიდების გეერდებიდეს ..

დადგა დრო, როდესაც ჩვენს გაიიშეულ — გაგარეგებულ ძმებს თავდანთოდიგ უნდა დუტკეიტოთ არა თუ მხოლოდ ჩვენი თანაგრძნობა, არამედ

, რომ ჩვენ ერთნი ვეფეთ ძეულად ლხინში, ერთიეგე უნდა ვეუგეთ ახლა — ჭირში, და მოძეაგდეშიაც. .

ნუ თუ აქ დაეოდნება გეშარეებს?!

უმოქმედო დაბარაკი, საგაზეთო წერილები არა კმარა. საჭიროა მთელმა ქართველმა ხალხმა, მოწინავე საზოგადოებამ, საფინანსო, საქველმოქმედო, წოდებრივმა და სხვა დაწესებულებათ საოგანდანო თანხა გადასდოს დაზარალებულ აჭარელთა საესრგებლოდ, თბილისი-ქუთაისს და საერთოვლოს სხვა დაბა-ქალაქ-სოფლებშიაც გაამართოს დიდა — საღამოები, ამაგე მიზნით, აჭარაში გაიგზავნოს შესაფერი კაცები საჭირო ტნობების შესაკრებად და დახმარების ადმოსაჩენად, შეიქმნეს მუდმივი კომიტეტი, რომელსაც განსაკუთრებით აჭარელთა დახმარება-შეწევნის საქმე უნდა მიენდოს და თუ ომისა ანუ სხვა რამე მიზეზით გაჩიზნულ-დაწიოკებულ აჭარელთა მაპატიებისაგე ბინაზე დაბინავება შეუძლებელია, ჩვენისაგე ბინაში ადგილი ეიპოვოს, ანუ ჯერ არს შუამდგომლობა ადაძრას, რომ აჭარელთა დახმარების საქმე უკეთ მოეწყოს და სხ..

აჭარელთა ბედ იღბალი ჩვენის ქვეყნის დიდი და მწვავე საკითხაგანია, როგორც ქართველი კეარტომის ხალხისა, და იგი არა ნაკლებ საეურადღებოა სახელმწიფოებრივი თვალსაზრისითაც...

ამიტომ ნუ ვეუოფნებთ... საიტეგეს საქმეტ მიგაეოდოთ...

აღდგომა ღამეს

I

ქალაქს არ სძინავს. ზარების განუწყეტელი ხმა მწყობრად გაისმის ქალაქის განიერ ქუჩებში. ქალი, კაცი, დიდი და პატარა, ყველა ფერად ტანსაცმელებში გამოწყობილი ეკლესიისაკენ მიეშურება.

ყველას პირის სახეზე რაღაც გამოუთქმელი სიხარული დასთამაშებს, ყველა ცდილობს მხიარულად შეეგებოს ბედნიერ დღეს.

მშვენივრად მორთული მდიდრულ დარბაზში გაისმის დამატკბობელი ხმა როიალისა.

სახლის წევრნი უსაზღვრო სიხარულს განიცდიან...

საგანგებოდ გახამებულ თეთრ ტანსაცმელებში გამოწყობილნი ემზადებიან დიდებულ დღის შესახვედრად. ვეებერთელა მაგიდაზე ათასნაირი საჭმელებია.

მშვენიერი და რაღაც საოცნებო ელფერი აძევს ყველაფერს .. ყველას სახეზე ღიმი უკრთის, ყველას უხარის . . იცინიან, კისკისობენ...

მთელი ოჯახი სიხარულს მოუცავს...

II

ქალაქის ღარიბთა უბანში სრული სიჩუმეა, აქაც მიდი მოდიან, მაგრამ უფრო ზანტად, უფრო უგულოდ. აქ ყველაფერი ერთფეროვანია, ძალდატანებითი, უხასიათო!

უნდათ დიდებულ დღეს მხიარულად შეხვდენ, მაგრამ რაღაც უხილავი ძალა მათ სხეულს ბოჭავს, უნდათ იმხიარულონ, მაგრამ ჩვეულებრივ ფარგალს ვერ გასცილდებიან.

მოწყენილობა ღარიბთა უბანში.

ერთ პატარა ოთახში დაღონებით ზის გაბრო. პატარა სანათი უნავთობით ძლივს ღა ბეუტავს, ძველ ქვეშაგებში გახვეულთ, ორ პატარას იატაკზე სძინავთ.

სიჩუმეა.

გაბროს შავი, უსაზღვრო ფიქრები ზარების გუგუნს თან მიჰყვება.

— ხვალ აღდგომაა! — ფიქრობს იგი;

ილია მ. ჩიქოვანი
ქ. ქუთაისის მოურავი
(მეორედ არჩევის გამო)

ვასილ გ. წერეთელი
30 წ. სამწერლო მოღვაწეობის შესრულებისგამო

და.,. ამას ჩვენ ჩაგრულნი უფრო უნდა ვდღე. სასწაულობდეთ... ჩემს პატარებს კი პური შიათ .. გუშინ კუჭი არც კი გაუძღიათ... აი, ეხლაც სიმშილს ძილში იკლავენ... ხვალ ბედნიერი დღეა და.. ეჰ, ჩემო საწყალო ბავშვებო! ხვალ წითელი კვერცხი არა გაქვთ და სხვის ბავშვებს უნდა დაუწყოთ ცქერა.. ეჰ! მწარედ ამოიოხრა გაბრომ და მწუხარებით საესემ თავი ძირს დახარა, მ ს თვალებზე კი ობოლი ცრემლები გადმოეკიდნენ... გრძნობს დიდებულ დღის მოახლოებას, და რავდენადაც ამას გრძნობს, იმდენად მეტი მწუხარება და ნაღვლიანობა მოიცავს მას.

ხვალ აღდგომაა!

მაგრამ გაბროსთვის კი, ის უფრო მწარეა ჩვეულებრივ დღეზე.

ფიქრს, შავ ფიქრებს მოუცავს პატარა ოთახი.

დ. ჭანჭათელი

* * *

როს ქვეყნისთვის წამებულის
წმიდა ხატი მაგონდება,
მაშინ რაღაც უხილავი
გულსაკლავად მეუბნება:

— სტირის, სტირის მარიამი!
თმებს იგლეჯს და ცრემლად დნება...
და გოლგოთაც, როგორც უწინ,
დღესაც სისხლით იღებება!..

ქნარი

მემკვიდრეობა

ლუკა ლუკასძემ თუმცა სიყვარულით შეირთო ცოლი, თუმცა ცოლი საკმაოთ ლამაზი ჰყავდა, თუმცა ის უკვე ოთხი შვილის მამა იყო, მაგრამ მაინც ქალებში ამოსდიოდა სული.

— ქალები ძალიან მიყვარს, რა ვქნა! იტყოდა ხოლმე ის ბევრჯერ თავის ამხანაგებში და სიამოვნებით თავის გრძელ ულვაშებზე გადისვამდა ხელს.

— ერთი ეს მითხარი, ნუ თუ ცოლს არსად დაუჭერიხარ ან ერთხელ მაინც არ აუღია ექვი? დაეკითხებოდენ ამხანაგები.

— ჩემს სიცოცხლეში ბევრ ქალს დავახლოვებივარ, მაგრამ ექვიც კი არ აუღია ჩემს ცოლს, ექვიც!

— როგორ ახერხებ მერე?

— ეეჰ, ეს ერთგვარი ნიჭია, სწავლება ამისი შეუძლებელია, ვისაც ეს ნიჭი ბუნებით არ დაჰყოლია, ის ამას ვერ მოახერხებს, იტყოდა ლუკა და თან გულში ჰფიქრობდა:

— დიდი ეშმაკი კი ბრძანდები ჩემო ლუკა! რამდენჯერ გიღალატნია ცოლისათვის და ერთხელაც არ დაუჭერიხარ, ერთხელაც!

ლუკამ ხშირათ იცოდა მტკიცება; მამაკაცის ბუნება ბევრ ქალს ითხოვს, დედაკაცისა კი მხოლოდ ერთ კაცსო.

— ოო, ბუნება დიდი რამ არის, იმის წინააღმდეგ ვერავინ ვერ წავა! იტყოდა ხოლმე ლუკა ლუკასძე.

თუმცა ის არ იყო ლამაზი, ცხვირი დაჩიჩქნილიც კი ჰქონდა ყვავილისაგან, მაგრამ ქალებს მოსწონდათ.

ლუკა ლუკასძე კარგი ტანადი იყო, გრძელი, სქელი და მოხდენილი ულვაშები ჰქონდა, გრძელი ცხვირი, მსხვილი ხელები, ჭიისაგან შეჭმული კბილები; მეტი, მგონია, არაფერი; ქალებში კი მას მართლაც ფასი და გავლენა ჰქონდა.

რისთვის მოსწონდათ ქალებს, მართალი გითხრათ, არ ვიცი. ქალის გემოვნებას ან კი ვინ რას გაიგებს: ზოგჯერ ისეთი მო-

ეწონება, რომ ზედ არ შეაფურთხებთ.

თუმცა ლუკა ქალებს ეარშიყებოდა, მაგრამ ცოლი მას ძალი ნ უყარდა, ერთხანებში ეკვიანობდა კიდეც როდესაც მესამე შვილი რვა თვეზე დაებადა. როცა იმის ცოლს მეოთხე შვილი შვიდ თვეზე მიეცა, ლუკას ეკვი თითქმის ძალიან გაიზარდა, ცოლს სიტყვაც კი გადუკრა. ცოლს ჯერ ძალიან ეწყინა, იტირა კიდეც; შემდეგ ფიცი დაიწყო: მე ამგვარი მოდგმა მაქვსო.

— დედაჩემს ერთი ქალი და ერთი ვაჟი მეშვიდე თვეზე ეყოლა. მე თვითონ ხუთი კვირა დამაკლდა. ბებიაჩემი თურმე სულ მერვე და მეშვიდე თვეზე რჩებოდა.

ამის შემდეგ ლუკა ლუკასძე სრულებით დამშვიდდა, არა თუ დამშვიდდა, ბოდიშიც კი მოიხადა ცოლთან, ტუჩებში და ხელებზე რამდენჯერმე აკოცა.

— მემკვიდრეობა ახირებული რამ არის. ამბობდა ხოლმე თავისთვინ ლუკა.

თუმცა მისი უკანასკნელი ვაჟი ძალიან ჩამოჰგავდა ოლქის სასამართლოს სეკრეტარს, მაგრამ ლუკამ კარგათ იცოდი, რომ ზოგჯერ ბავში იმას გამოეგვანება ხოლმე, ვისაც დედა ორსულობის დროს დაკვირვებით შეხედავს.

სეკრეტარი კი მათი ძველი ნაცნობი და მეგობარი იყო, მათთან ხშირათ დადიოდა და რასაკვირველია, ლუკას ცოლს არა ერთხელ და ორჯერ შეუხედავს მისთვის ორსულობის დროს.

ქალაქში სოპერეტო დასი ჩამოვიდა, ლუკა ლუკასძეს ერთი მსახიობი ქალი საშინლათ მოეწონა. იმდენს ეცადა, რომ გაიცნო.

ლუკა ლუკასძემ მიიშველია მთელი თავისი გამოცდილება, ხერხი და ეშმაკობა და ბოლოს თავის მიზანს მიაღწია. როდესაც ისინი ერთ საუკეთესო რესტორანში განცალკევებით ვახშამს ჭეექცეოდენ, ქალმა ლუკას რამდენჯერმე ხელზე აკოცნინა და შემდეგ დრო დაუნიშნა: დღეს საღამოს ცხრა საათზე ჩემთან მოდი სასტუმროშიო.

— დღეს სამსახურის საქმეებისა გამო თავბირი გვაქვს სამმართველოში და ნაშუადამევამდე ნუღარ მელი. უთხრა ცოლს ლუკამ საღამოს ჩაის შემდეგ, სარკესთან ჩაიცვა, ულვაშები გაისწორა, სარკეში რამდენჯერმე ჩაიხედა, შემდეგ ცოლს რამდენჯერმე მაგრათ აკოცა და გასწია.

ლუკა ლუკასძეს ერთი ჩვეულება სჭირდა: როცა ცოლის საღალატოთ წავიდოდა, ცოლს განსაკუთრებით მაგრათ ჰკოცნიდა.

თუმცა რვა საათზე მეტი არ იყო, მაგრამ ლუკამ მაინც ვეღარ მოიცადა სახლში, ნახევარ საათს იარა ქუჩაში და შემდეგ მიაშურა სასტუმროს.

აიარა კიბე, გაუხვია მარჯვნივ. აგერ ოცი ნომერიც. ტუკ ტუკ, ტუკ. დაკაკუნა თითებით კარზე ლუკამ და შეაღო კარი.

შუა ოთახში მაგიდა იყო გაშლილი. გარშემო ისხდენ ორი ქალი—ერთი მათგანი ლუკას ნაცნობი მსახიობი—და ორი გამოწკეპილი კოხტა აფიცერი.

ერთი აფიცერი რაღასაც უამბობდა, ქალები კისკისებდენ. ლუკას შესვლაზე ქალებმა სიცილი შესწყვიტეს, აფიცრები გაჩუმდნენ.

ლუკა გაშტერებული შესდგა. ერთწამს იფიქრა, ხომ არ შემეშალაო, მაგრამ ოცი ნომერი ძალიან კარგათ ახსოვდა და ქალიც ხომ ის იყო

— თქვენ ვინ გინდათ? დაეკითხა ერთი აფიცერი.

— თქვენ ალბათ შეგეშალათ. უთუოთ სხვასთან მიდიოდით! მიმართა მას ნაცნობმა ქალმა ეშმაკურის ღიმილით, რომელშიაც დაცინვა იხატებოდა.

— როგორ თუ შემეშალა! თქვენ არ დამიბარეთ? ვეღარ მოითმინა ლუკამ

— ერთი უყურეთ, რა რაინდია! წარმოსთქვა ქალმა და გადიკისკისა, მას აჰყვა მეორეც.

— ფრტ, ფრტ! მარშ! მიბრუნდით და გაეთერით ახლავე! ამ წუთში! კოხტათ წამოიძახა ერთმა აფიცერმა და კარისაკენ ხელი გადუქნია.

ლუკა ლუკასძე უძრავათ იდგა. თავმოყვარეობა ნებას არ აძლევდა, რომ ასე კუდამოძუებული გამობრუნებულიყო.

— მაშ არ მიხვალ, რაღა! წარმოსთქვა აფიცერმა, წამოხტა და თვალის დახამხამებამდე მოატრიალა ლუკა.

კარის გაღება, პანღური და ლუკას გარეთ გამოტყორცნა ერთი იყო.

ქალების მადიანმა კისკისმა იქაურობა შეარხია. კარი მაგრათ მიეხურა.

ლუკა ორივე ხელებით კედელს ეხეთქა და ქუდი გადუვარდა. გაიწმინდა ხელები, ქუდი აიღო, გაისწორა, დაიხურა, ნომერს შემოხედა და გაბრუნდა.

— აახ, ერთი შენი თავი მომცა ახლა ხელში! როგორ გათრევ ქოჩრით! ჰფიქრობდა გზაში ლუკა და თან ჩქარის ნაბიჯით მიდიოდა.

— მხოლოდ ქოჩრით მათრევინა, ქოჩრით, მეტი არაფერი არ მინდა! ამბობდა ის გულში და ითვლიდა იმ მანეთებს, რაც მსახიობი ქალის სამი ვახშამი დაუჯდა რესტორანში.

ლუკამ ვერც კი შენიშნა, როგორ მოუახლოვდა თავის ბინას. ისეთ ხასიათზე იყო, დანა რომ ვისმეს ჩაეკრა, წვეთი სისხლი არ გამოუვიდოდა.

ასე მალე სახლში დაბრუნება მას უხერხულათ მ აჩნდა მით უმეტეს, რომ საძაგელ გუნებაზე იყო და ცოლი შეამჩნევდა.

აიარა და ჩაიარა რამდენჯერმე ქუჩაზე ლუკამ, მაგრამ მობეზრდა და, ზარის რეკვა რომ არ დასჭირვებოდა, ეზოდამ შევიდა, კიბე აიარა და შევიდა სახლში.

ყველგან სრული სიჩუმე იყო

— ბავშვები დაუძინებია ჩემს ცოლს და ალბათ თვითონაც ჩასძინებია იფიქრა ლუკამ და პირდაპირ დერეფანისაკენ გასწია, რომ პალტო გაეხადა და თავის კაბინეტში შესულიყო.

ტანისამოსის ჩამოსაკიდზე პალტო ეკიდა და კაკარდიანი ქუდი. დაათვალიერა ლუკამ, — სეკრეტარის პალტო და ქუდი! ლუკამ შეიხედა სასტუმრო ოთახში, მაგრამ იქ არავინ არ იყო.

მას სახე დაუგრძელდა და ტანში ცივათ დაურბინა. ფეხაკრეფით გამოსწია საწოლი ოთახისაკენ; პატარახანს შედგა, კარებთან რომ მოვიდა, თითქოს რაღასაც ჰფიქრობსო, შემდეგ ცოტა გვერდზე გადგა, მოიხარა და ყური დაუგდო. არაფერი არ ისმოდა. ლუკამ კლიტის ენა წყნარათ ასწია და შეიხედა ცალი თვალით.

ოთახში სანათი დაწვეული იყო. პირდაპირ ლოგინზე ლუკას ცოლი და სეკრეტარი წამოწოლილიყვენ და სრულ თავდავიწყებასა და განცხრომას მისცემოდენ.

ლუკას სული შეუგუბდა, თვალებში სისხლი წამოაწვა, თავპირი გაუხურდა; დააპირა კარის გაღება და ოთახში შევარდნა, მაგრამ გაახსენდა მსახიობი ქალი, აფიცერი, ახირებული მემკვიდრეობა, ცოლის მორჩენა რვა თვეზე და შვიდ თვეზე; თვალწინ წარმოუდგა შვიდ თვეზე დაბადებული უმცროსი ვაჟი, რომელიც ასე ძალიან ჰგავდა სეკრეტარს, ლუკა შესდგა, გასწორდა, ხელები ჩამოუშვა, ერთი ამოიოხრა, თავი ჩაქინდრა და გამობრუნდა.

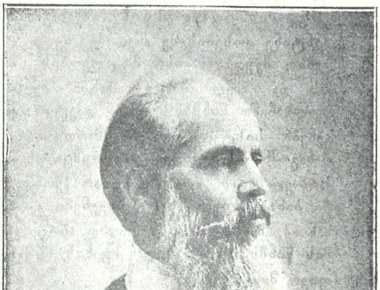

ერმალოზ როსტომის ძე კორძაია
მოხალისე, მოკლული ავსტრიის საზღვარზე ბრძოლაში

დაგა-სოფლის მოღვაწენი

ინუენერი კონსტანტინე იოსების ძე ძნელაძე

ინუენერი
კონს. იოს. ძნელაძე
დ. ხაშურის თეატრის ერთი მთავარი დამფუძნებელ-ამაღორძინებელთაგანი.

დ. ხაშური დიდი ხანია საჯარიოებდა მეგზურ ნიადაგზე დაფუძნებულ თეატრს. თუმცა ადგილობრივი სცენის მოდგაწენი ქართულ წარმოდგენებს არ აკლებდნენ დაბას, მაგრამ ამის უფლებიანობის დროებითი ხასიათი ჰქონდა; საჯარო იყო ოფიციალური საზოგადოების შექმნა. ნატვრაც შესრულდა. ამ ორი წლის წინად, ადგილობრივმა სცენის მოყვარეებმა დაბის შეგნებულ მბრძოლ ადამიანებით შეიმუშავეს შესაფერი წესდება, წარდგინეს საალაბო ჯერ იყო, და მიიღეს თუ არა ნებართვა, დაარსეს **ქართული დრამატიული წრე.** ახლად დაარსებული წრე, რომლის გამგეობის თავმჯდომარის ამხანაგადაც კონსტანტინე იოსების-ძე ძნელაძე იყო, თავგამოდებით შეუდგა ნაკლარ მოვალეობის შესრულებას და სულ მოკლე ხანში ხელოვნებასაც თვალსაჩინო წინსვლილობა დაეტყო: წარმოდგენები სისტემატიურად იმართებოდა, ხალხი თანაგრძნობით კეთდებოდა. თუმცა ეს ასე იყო, ქართულ დრამ წრეს მაინც არ ჰქონდა საკუთარი ბინა, სტენა: წარმოდგენები იმართებოდა ხან აქ, ხან აქ, რაიცა დიდად აბრკოლებდა საქმის წინმსვლელობას და სტენის მუშაკთა ნაყოფიერ მოღვაწეობას.

1914 წელს—შემოდგომაზე მოხდა წრის წლიური კრება და ანგარიშები. ძველი გამგეობა კალაკაა,აირჩეს ახალი. ამ ახალ გამგეობაში ერთხმად არჩეულ იქმნა ბ-ნი კონსტანტინე ძნელაძე, რომელიც გამგეობამ თავმჯდომარედ აირჩია. არჩევისათანავე ბ. ძნელაძის ერთადერთი ოცნება იყო ქართულ ხელოვნებისათვის საკუთარი ბინის მოპოვება. და, აი, ეს სურვილი კიდევ განხორციელდა მან. აქ არის ბ. გასილ ჯაფარაშვილის შენობა, რომელშიაც პროჟექტორი იყო მოთავსებული. ბ—ნ ძნელაძის თაოსნობით გამგეობამ ეს შენობა იქირავა, კალაკეთ თეატრად მოაწყო, მშვენიერი სტენა, შეიძინა საჯარო დეკორაციები და შეუდგა სისტემატიურად ქართულ წარმოდგენების მართვას. დღეს დ ხაშურს აქვს თავისი თეატრი, საზოგადოებას მოეპოვება ადგილი, სადაც შეიძლება მიიდოს კონცერტ-ესთეტიური საზრდო, დასტებს ჩვენი ხელოვნების საუკეთესო ნაწარმოებთა ნაყოფთა.ჩვენს თეატრს—წმიდა ტაძარს არწმუნებთ თავს დასტრიალდებს ინუენერი ბ. ძნელაძე, დაუდალავად შრომობს მის საკეთილდეოთ და მხოლოდ ამის ზრუნვაშია, თეატრი გაამშვენიეროს. აქაურ თეატრის ადორძინებაში ბ—ნ ძნელაძის შრომა განსაზღვრელია, და ამიტომაც ხაშურის საზოგადოების უგულოთადესი მადლობაც საამართლიანად ეკუთვნის.

ნიკო გურული

ეუალამისას

ირხევა ქარი, სისინებს ქარი,
ეკლიან ფრთებით მიმოფრიალებს
და როგორც ბოროტ გველის ნესტარი
გულზედა სცურავს, გულზე სრიალებს!..

—

განთიადისას მარტო ვიყავი,
ისევ მარტო ვარ შუადამისას
და უგრძნობ გულით გულ დანაწვავი
ყურს ვუგდებ ჩქერას თვალთა ნამისას!—
ჩემი იმედის მგზნებარე ცეცხლი,
ჩემი ოცნების ნათელი სახე,
ტყვიაზე ცხელის ცრემლებით დავწვი,
ტყვიაზე მძიმე ცრემლით შევლახე
და გავატანე ქარს მისი მტვერი!..
ის, ჩემს განცდათა ტკბილ სამოთხეებს,
წაიღებს ისე დაუბრუნებლად,
როგორც სიცოცხლის გამოვლილ დღეებს!..
და უმიზნობის ჯვარედინ გზაზე
ჩემს მწვავე კვნესას—კვნესით დამარხავს;—
მეც ვივლი მარტო და თვალი ჩემი
როს ჩემს გრძნობათა სამარეს ნახავს,
დავიცემ მახვილს დასასრულისას
და დავიყუჩებ გულისა ჭირებს,—
ქარი დამმარხავს და შუადამე
ჩემივე ცრემლით გამომიტირებს!..

—

სისინებს ქარი, სისინებს ქარი
ეკლიან ფრთებით... მიდამოს მგველი;
გულზედა მჩხვლეტავს გველის ნესტარი,
გულზე მეხვევა ცრემლების გველი!..

ს. ფაშალიშვილი

პ. ი. ჩაიკოვსკი

(დასასრული. იხ. „თ. და ც.“№ 11)

როგორც ვსთქვი, დიდებულმა კომპოზიტორმა, ბოდიხს ქართულ სიკეთესიო კეთილობაზე ჩამომეგდო დაპირაკი და მეთხა ისიც, სომ ხმიანია ძველადვე თუ ამ ბოდიხ დრახს კეთილეთოდ.

ორი საათი მეტი ამაზე ვლაპირაკობდით და რამდენადაც დრო ნებას მაძლევდა კანუმარტე და ავუხსენი, თუ როგორი მჭიდრო კავშირი აქვს ჩვენ ერთგულ სიმდერებს სიკეთესიო კეთილობასთან მეთქი.

აქვე ჩემი კრებულიდან ვუჩვენე „დიამბეგის ქალი“ და კიდევ სხვები, რომლებიც მონასტრიდან არიან კამოსულნი და ეკლესიური კიდო აქვთ.

სიკვირველი იყო როგორი ყურადღებით მიგდებდა ყურს და მართლაც მოხდომებული იყო ბევრი თუ არა, ტოტა მაინც სტოდნადა ჩვენ შესახებ.

— მარტო ერთ კიდოიანია თქვენი სიმდერა-კეთილობანი? მეითხა.

— არა, იმერეთში კურული კიდოს სიკეთილობეა და ამერეთში ეკრედ წოდებული ქართულ-კახური კიდო.

ამაზედაც დიდხანს კვქონდა ბაასი. მეითხა, თუ რა კანსხვავებაა და თუ არის კანსხვავება—რამდენად დიდი და ცვალებადია? რომელი უფრო მდიდარია, რამდენად დინჯი და სასოებანია, ან რამდენად მკვირტლი და ტოტსადა ორიგე კიდო, რომელი უფრო უძველესია და რამდენად დაახლოებულია ერთგულ სიმდერებთან და სხვა.

ერთი სიტყვით კანსვენებული კომპოზ. ვ ი. ჩაიკოვსკის ცნობის-მოყვარეობას ბოდიხ არა ჭქონდა და მეც, რამდენადაც შემეძლო, ვუხსნიდი. ამ ტკბილ ბაას-ზუკზუკში შეუმჩნეველად კანულიყო დრო, უკვე ბირველი საათი იყო და შეხთრებოდა, რომ ამდენი ხანი შეკაწუხე, თუმცა მეითხრა—რაცა აკამიანს რომელიმე საქმე აინტერესებს, ან თავის სიყვარელი სიკნით კატეგორიული აზრობს თუ სწერს, მაშინ დროზედ აკარ უნდა იფიქროს, მისთვის დრო აკარ არსებობს, მარტო საქმე და სიქმეა.

ბოდიხ დიდის ბოდიშით და მოკრძალებით ვეთხოვე ერთი კიდევ კიეკრონებინა ჩემთვის ჩვენ ერთგულ ხმებზე აშენებული, იუდა ვარჯიშობანი და, უკანასკნელად დავსტკბი კიდევ.

კამოთხოვება იყო ჩვენი სიკვირველი. ბირველ საათიდან სამის ნახევრამდე რამდენჯერმე კამოვეთხოვეთ ერთმანეთს, მაგრამ კიდევ რამე კითხვას მომცემდა, ხან მე კუმეორებდი თხოვნას, რომ ჩვენ ერთგულ კიდოზე რამე დაეწერა და ასეთ ნაირად სასტუმრო დარბაზიდან ვიდრე კამოსავალ კარებამდე საათ ნახევარი ვიარეთ ან უკეთ რომ ვსთქვა- ვიტრიალეთ.

კამოსავალ კარებში უკანასკნელად ჩამომართო ხელი, მადლობა კადმეიხადა, რომ ჩემი ნოტები დაუტოვე. ამასთანავე დამბეტყა სიმფონიურ კონცერტზე და თავისთან დოტბარობითვე დადგმულ ოპ. „ევგენი ონეგინზე“.

რა კულნაკლული ვეთხოვებოდი დიდებულ მესტროს, მინდოდა სულ მასთან. ვეთფიდიეკ და მის დამაზე და მშვიდობიან სახიასთვის მეტქირნა. ამისთვის მე სათაები კი არა თვეებიც არ შეეთფოდა, მაგრამ მეტი შეწუხება ვეღარ კაგებედე და ნასიამოვნები ერთის მხრით ამით რაც კი მოვასმინე, დადონებული მეორეს მხრით, რომ ასე უცებ და მალე კთავდა ასეთ-მოგონა წუ...ები, დაუსრულებელის მადლობით წამოვედი სახლისაკენ.

მას შემდეგ ორჯერ თუ სამჯერ, არ მახსოვს, მქონდა შემოხვევა ბ. ი. ჩაიკოვსკის ნასვლის და როცა მნახავდა, მორჩენდა—ეტ დიდიეკვეთ ქართველები, რამდენადაც შესაძლებელი იყო, რომ კაგვეტნობებინა ჩვენი ერთგული მუსიკა ყველა კანთლებულ ქვეყნებისათვის, რომ მით დაგვანახვებინა, თუ როგორია ჩვენი მუსიკა და იქნებ მაინი დახმარებით, თუ ჩვენ ვერ შეგძლებდით, კანვითარებულიყო და სასურველ ნიადაგზე დამდგარიყო ჩვენი მართლაც ორიგინალური მუსიკა.

მადე სამუდამოდ დასტოვა ჩვენი ქალაქი თბილისი და, როგორც ვიცი, დიდხანს აღარ უტოცხლია დიდებულ კომპოზიტორს ბ. ი ჩაიკოვსკის.

ასეთი ხანმოკლე იყო სიტოცხლე ამ აღამიანისა, რომელის მადლიანი და ნაყოფიერი ნაწი დიდ სარგებლობას მოუტანდა, როგორც თავის ერს ისე ყველას და ჩვენთვისაც იქნება რამე ლეკერა.

რა მოუვიდა ამ ხალხურ სიმდერებს, რომელიც თან წაიდა, ადემდე არ ვიცი და ვის ხელშია არა სჩანს.

ზ. ი. ჩხიკვაძე

სარიყამიშის გმირი

კაპიტანი **ტარასი დავითისძე ვაშაკიძე**

ქართველის გმირობამ, გამბედაობამა და სამხედრო უნარმა კიდევ ერთხელ გაიღვიძა დღევანდელ მსოფლიო ომიანობაში მრავალი სახით.

ამის ერთი დამამტკიცებელთაგანია, სხვათა შორის. კაპიტან ტარასი დავითისძე ვაშაკიძის გმირობა, რომელმაც თავი ისახელა სარიყამიშთან ბრძოლის დროს, 22 ქრისტეშობისთვეს 1914 წ.

ამ ბრძოლაში დიდად დამარცხდენ ოსმალნი, ამის მიზეზი იყო ტარასი

ნაშუადღევის სამ საათზე კაპიტანი ვაშაკიძე თავისი რაზმით (როტით) ტყიდან გამოვიდა. ამ დროს ოსმალთა ბატარეასთან შენიშნა სარდლები ჯგუფად. ვაშაკიძემ საჩქაროდ გასწია წინ და შესძახა:

— დაგვმორჩილდით, თორემ ყველას ამოგწყვეტამთო!“

ოსმალთ სარდლებს ადიუტანტი გამოერჩია, და ვაშაკიძეს მიუგო:

— კმარა, ბატონო აფიცერო, ყოველივე გათავდა. სარდალი გთხოვთ, სისხლი აღარ დაიღვაროს.

ოსმალებმა იარაღი დაჰყარეს და სროლაც შესწყდა ვაშაკიძემ ტყვედ წამოიყვანა ოსმალო ჯარის მეცხრე კორპუსის მთავარ-სარდალი ისხან-ფაშა, მის ხელქვეითი სარდალნი, შტაბი, ჯარი და აგრეთვე ხელთ ჩაიგდო დიდძალი იარაღ-ზარბაზნები; სარდლებს ხმლები დაუბრუნა და წინ წამოუძღვა. დატყვევების ჟამს ისხან ფაშამ ჰკითხა ვაშაკიძეს:

— განა რამდენი ჯარი გყავთ, რომ გაბედეთ და თავს დაგვესხითო?

ვაშაკიძემ შეუშფოთებლივ მიუგო:

— აგერ, იქით დივიზიაა, აქეთ ერთი პოლკი, აქ ორი ბატალიონი:

ისხან-ფაშამ ხელი ჩაიქნია და სევდიანად ჩაქინდრა თავი, ხოლო როცა სარიყამიშში შეიტყო, რომ ვაშაკიძემ იგი მხოლოდ ერთი როტით დაატყვევა, ბრაზით მაგიდას ხელი დაჰკრა და ზედიზედ წამოიძახა:

— შეითან-კაპიტან, შეითან-კაპიტან! (ეშმაკი კაპიტანიო) (რუსულიდან)

აკაკის ნაკვესები

აბასთუმნის სასტუმროში ანგარიში წარუდგინეს აკაკის: ზედ-მეტი მიეწერათ და პოეტმაც, როცა გასინჯა, სთქვა: ახლა კი მივხვდი რათ ეძახიან ამ ადგილს აბასთუმანსაო: თურმე აბაზში თუმანს ახდევინებენო! .

ერთმა ახალგაზდა ნაცნობმა უთხრა აკაკის: დღეს პირველად გამოვდივარ საადვოკატოდ, ჩემი კლიენტი საჭურისია და ქურდობას სწამებენო. გაკეთებულა შენი საქმეო—მიუგო პოეტმა—კანონი სჯის მხოლოდ სქესს, ან მამრობითი უნდა იყოს და ან მდედრობითი და რადგანაც შენი საჭურისი არც ერთს სქესს არ ეკუთვნის, ვეღარც გაასამართლებენო!..

მსახიობქალი
ნ. გამრეკელ — თორელი
პატარა კახის როლში. სამსახიობო მოღვაწეობა დაიწყო 1906 წ. ბაქოში და ადგილობრივი ქართული სცენის აღორძინებას დიდათ შეუწყო ხელი.

ხალხის გული

—

ხალხის გულია ჩემი ტრაპეზი,
ჩემი სამგოსნო წმიდა ტაძარი;
იქ სიყვარული სუფევს ღვთიური,
ღვთაებრივობაც მხოლოდ იქ არი.

ეს არს სამსხვერპლო და სამლოცველო,
აქა ყოერს ჩემი მკვნესარე ქნარი,
და გული ჩემი, გული უმანკო,
იწვის და იწვის ვით კელაპტარი.

ატმის ყვავილები

რტოებში სცურავს და ავობს ქარი,
ყვავილთა ქარი ფიქრში ბანაობს.
ღელავს, ნანაობს ეთერი ჩქარი,
ნანაობს ქარი და ძიქანაობს.

ჩამოუქროღა ატმის ყვავილებს,
ვარდ-სფერ ღილებს დაუწყო ბრძოლა;
ფრთა ააყოლა ვარდისფერ ღილებს,
ჩასწვდა ბილილებს და აათრთოლა.

ატმის ხე იდგა თაიგულივით,
შუქთა ლივლვით უთრთოდა სული.
შორით მოსული ელვარე სხივით
და ნამთა მძივით გარემოცული.

ატმის ხე იდგა ვით ნაზი ქალი,
ვით დედოფალი უცხო მხარეში:
სინარნარეში სწვავდა მზის ძალი
და გრძნობათ ალი სიმწუხარეში.

ატმის ხე შლილი ოცნებას ჰგავდა
როცა ღელავდა მზით აღჭურვილი,
მე მისი ჩრდილი ხშირად მხიბლავდა
და ხშირად მწვავდა ტრფობის სურვილი.

მაგრამ ეწვია ატმის ხეს ქარი
და ფრთა მედგარი შემოახვია,
ახლაც ატყვია ხეს განაბზარი
ყვავილთა ღვარი რომ დაფრქვია.

როგორც პეპლები მშვიდი და ფრთხილი
შემდეგ აშლილი და აფრენილი —
გადაცვენილი ატმის ყვავილი
იყო დაღლილი და მოწყენილი.

ოცნებათ რიგი თვალს მიეფარა
მტვრით გაისვარა წყალთა ლიკლიკი
ყვავილი იგი მოჰკვდა და ჩქარა
წითლად დაჰფარა ბაღის ბილიკი.

ბაღის ბილიკზე მივდივარ და თან
გაძრცვნილ ატამთან სევდა გროვდება.
საღამოვდება და მზის ჩასვლასთან
თანდათან მწუხრი მიახლოვდება.

მეაღარ ვცარდობ...რა მსურს, რას ველი?
ვით მზის ნათელი და ღამის ჩრდილი
მეფობს სიკვდილი — ჭკნობის მსურველი!
გაჰქრა სურნელი, დასკნა ყვავილი!

მოფურჩხულია*)

ერთმოქმედბეიანი ვოდევილი (აზრი ვისესხე)

მომქმედნი პირნი:

ონოფრე ბრეგვაძე	**სიკოია**	ამათი
მატრონა, ცოლი ამისი	**კატარინა**	მსახურნი

სასტუმრო ოთახი ბრეგვაძისას. სამი კარი, ორი ფანჯარა, ბრეგვაძე აღელვებული მიდი-მოდის. სიკოია შუაკარებთან დგას. მცირე პასუხის შემდეგ კატარინას შლიაპის ყუთები და სხვა რამ ხარა-ხურა მარცხნივ კარებიდან გამოაქვს და შუა კარებით გააქვს. ორჯერ-სამჯერ დაბრუნდება კატარინა და ამ რიგად გააქვს ქალბატონის ბარგი-ბარხანა.

ბრეგვაძე. როდის უნდა გათავდეს, ბიჭო, თუ იცი?!.

სიკოია. ეჰ მუუ! ჯერ სადაა, ბატონო. ძაან ხო გოუძელით, ბატონო, აქამდი. რა ჩემი საქმეა, უკაცრავათ პასუხია, მარა ამფერ თქვენს მოთმინებას.

ბრეგ. ერთი წელიწადია, გესმის, ერთი წელიწადი. გასკდა გული, გაწყდა მოთმინების ძაფი...

სიკ. რა ბძანებაა..., ძაფი კი არა პორომის ბაწარიც ვერ გაძლებდა...

ბრეგ, და ძლივს, მადლობა უფალს, მგონი მეშველოს.

სიკ. იმე რა, ცხადია, რაკი საშველი არაფერი დაადგა შენს მტერსა და ორგულს, ისევე.. რაფერ შეიძლება ერთ გალიაში ჩხიკვი და გუგული მოაბუდო!

ბრეგ. ოღონდაც .. შენც ხო მოწმე ხარ?

სიკ. კი ბატონო, რავა არა. თვით გვირგვინი რომ ისკვენით, იმ დღიდან.

ბრეგ. იმ დღიდან ამ ცეცხლში ვარ. რა უნდა, რა ეპრიანება—ყველაფერი მზათა აქვს, და მაინც კიდევ ანჩხლობს, კაპასობს.

სიკ. უკაცრავათ პასუხია, ბატონო და, გამოვა ადამიანი მისთანა ჯილაგის, ვერაფრით მის გულს ვერ მოიგებ.

ბრეგ. რა არა ვსცადე—სულ უარესი და უარესი.

სიკ. კი ბატონო, აპა. დეიბადება ადამიანი მისთანა მთვარეზე. (კატარინას, რომელსაც გამოაქვს შლიაპის ყუთები) აღარ გათავდა, ბოშო, მა კოლოფები?

კატარინა (გზა-გზა) გეიწი იქით! ვინ გამოგიწვია, რო კითხულობ! ვისი ტიკი-ტომარა ხარ! (ხელს კრავს და მიდის)

სიკ. მე შენ გატიკი-ტომარებ დღეს.. რას ჯიკაობ, რო ჯიკაობ. გონია, შენი ქალბატონიანად გუნებაზე ვერ მყავხართ, რომ ამოგიძუეთ დღეს აქიდან!

ბრეგ. თავი დაანებე... ერთგული მოახლეა თავის ქალბატონისა.

სიკ. ჰმ, ერთგული ქვია!—თან მიყობა!

ბრეგ. წაყვეს... წინ წყალი... აქ რა ოხრათ მინდა...

სიკ. წაყვეს რა... არც მე მინდა.

ბრეგ. არა, შენ კი, მგონია, პირს არ დაგწვავდა.. მარა, სიკოია, თვალი არ დაგიდგეს, ცოლის თხოვა არ იფიქრო.

სიკ. რავა ღმერთი გამიწყრება, ამ მაგალითს რო ვუყურებ...

ბრეგ. ოო, სიკოია, რა ბედნიერი ხარ, რომ ცოლი არ გყავს.

სიკ. ვითამ?

ბრეგ. ინგლისელებს ერთი დიდი მწერალი ჰყავდათ, რომელმაც სთქვა:—არარაობა, აი, სახელი დიაცისაო!

სიკ. თქვენი არ იყოს, ისიც ძალიან გულდაწყვეტილი ყოფილა ქალებზე... მარა, ბატონო, თქვენი საქმე ახლა ვითამ საბოლოოთაა გადაწყვეტილი? ვაი, თუ ისევე...

ბრეგ. ვითამ კიდევ შევურიგდე?—ბასტა! თავის დღეში...

სიკ იმე, რაც გასკდა მეც ქე ვუყურებ, მარა ეგებო, ვინ იცის...

ბრეგ. თავის დღეში-მეთქი! გადაწყვეტილია!

მატრონა (შემოდის სამგზავროდ გამოწყობილი) გადაწყვეტილია, დიახ, აი, მეც მზათა ვარ .. აქ რაღაცები მრჩება, ახლავ დროგსა და მუშას გამოვგზავნი .. მშვიდობით!

ბრეგ. მშვიდობით!

---

*) „მოფურჩხულიას"—იმერეთში ეტყვიან მიწიდან ან წყლიდან ანაყოლს. თუ დაუფენელად იწვა მიწაზე ან ღელეში, წყალში იმუშავა და შემდეგ უქეიფოდ გახდა—მოფურჩხული აქვსო.

მატ. მე სულ მივდივარ, გესმით, სამუდამოთ!

ბრეგ. მშვიდობით!

მატ. ვერაოდეს ვეღარ მიხილავთ, ვერაოდეს! .

ბრეგ. მშვიდობით!

მატ. არ იფიქროთ წერილების მოწერა, მე თქვენ წერილებს ანთებულს ბუხარში ჩავწვავ... დავხრაკავ!

ბრეგ. თუ ზაფხული იქნა?

მატ. უუ, რა გესლით სავსე ხართ. საზიზღ... (მიდის)

ბრეგ. (სიმდერით) რაც შენ გაგშორდი —გავხდი კარგათა, არ ვიცი რისგან, არ ვიცი რათა...

მატ. (მოტრიალდება) როგორ! იმღერით, კიდევაც ასეთ მდგომარეობაში?

ბრეგ. (ფანჯარასთან) ეტლი სდგას!

მატ ეგ თქვენი საქმე არაა! ფულს მე ვაძლევ, საკუთარი მზითევიდან, რაც თქვენ, ღვთის წყალობით, სულ არ გაგიფლანგავთ... (ბრეგჯაძე შეტრიალდება და შეაშტერდება) ჰო! რაო? განა მზითევისთვის არ შემირთეთ?ოო. რათ, რათ გამოგყევით მე თქვენ!?

ბრეგ. არ ვიცი. .

მატ. რამდენი მსხვერპლი შევსწირე და ვისთვის...

ბრეგ. მსხვერპლი, ანუ ზვარაკი.

მატ. შემეძლო პოლკოვნიკის ცოლი გავმხდარიყავი, ოკრუჟნი სუდის ჩლენიც მეარშიყებოდა. . ახლა ის პოლკოვნიკი, ვინ იცის, ღენერალია, და ის ჩლენი—პრედსედატელი... თქვენ კი სუდიის სეკრეტარი, ვიღაც ტიტულიარნი სოვეტნიკი **ბრეგვაძე**

ბრეგ. მატრონა **ფხაკაძის** ასულო—ეტლი სდგას!..

მატ. არ გაბედოთ ეტლის ხსენება. სდგას და იდგეს! ფხაკაძის ასულო! გვარს წამოკარით ვითამ ხელი! თქვენ კი ბაგრატოვანი მყავხართ... (ბრეგჯაძე ყურებში თითს იტენს) ნუ იცომთ ყურებს, როცა მე გელაპარაკები... მხეცო, მტარვალო!..

ბრეგ. ეტლი სდგას!

მატ. უუ, თქვე, თქვე... თფუ! (მიდის)

ბრეგ. ოოო, ძლივს!

მატ. (მოტრიალდება) რაო, რაო, ძალიან გაგიხარდათ, აი, მე ვარ და აღარ მივდივარ! არ გაღირსებ ამ სიამოვნებას .. ვრჩები!

ბრეგ. რაო!?

მატ. კატარინა!

კატარინა. რას მიბრძანებთ?

მატ. შემოიტანე უკან ყველაფერი... აღარ მივდივართ!

კატარ. თქვენი ნებაა, ქალბატონო, ახლავე. (მიდის)

ბრეგ. არა, მართლა რჩებით?!

მატ ვრჩებით!

ბრეგ. რჩებით?

მატ. ვრჩებით!

ბრეგ. რჩებით —დარჩით— მე მივდივარ..

მატ. წინ წყალი...(მიდის თავის ოთახში)

ბრეგ. აბა, თუ ვერ წავალ! (მიდის თავის ოთახში)

კატარ. (შემოაქვს ბარგი, სიკოიკს, რომელიც კარებში შეეფეთება) გზა, ვრჩებით!

სიკ. რავა რჩებით?

კატარ. რავა და ისე აღარ მივდივართ! (გადის და კიდევ შემოაქვს)

სიკ. რავა ციბაძის მოზვერივით დაფუნდრუკობ შე ოჯახკეტიანო. გამაგებიე, რა ამბავია?!

კატარ. ის ამბავია, რომ მე და ქალბატონი ვრჩებით და თქვენ პრაშაი აქედან.

სიკ. გოგო, კონჩინას ხომ არ გვეთამაშებით .. რომელი სტატიის ძალითაა ახლა ეს...

ბრ გ. (ოთახიდან) სიკოიკ!

სიკ. ბატონო! (მიდის)

კატარ. სტატიას მაგ შენი სეკრეტარი გეტყვის ..

მატ. (შეშდის) ხო ყველაფერი შემოიტანე?

კატარ. ყველაფერი, ქალბატონო. ეტლი გევისტუმროთ?

(დასასრული შემდეგ ნომერში)

საშოგლოს გარეშე

(სურათი)

I

სუსხიანი დილა იყო. ცა მოქუშულ-მოშავებელებულიყო და მხოლოდ მკაცრი ჩრდილოეთის მოსასინე ქარი არღვევდა იმ სამარისებურ მყუდროებას, რომელიც ირგვლივ გამეფებულიყო.

— ნამდვილი სამარეა აქაურობა, ჩვენში ეხლა გაზაფხულია, ყველაფერი ყვავის და აქ კი გულის ზამთარი თითქოს ეხლა იწყება, მზეს დავნატრულდი, მზეს!—ჩაილაპარაკა დაჭრილმა ჯარის კაცმა ილიკო ქვრივიშვილმა და ლაზარეთის სარკმლიდან ქალაქს გადახედა, რომელიც ბურუსში იყო გახვეული.

— დედა, დედა, წყალი, წყალი!—წარმოსთქვა ამ დროს სიცხისგან წამოწითლებულმა მძიმედ დაჭრილ-დაავადმყოფებულმა თედო გიორგაშვილმა და თვალი გადაავლო ავადმყოფებით სავსე ლაზარეთს.

— ბიჭო, თედო, როგორა ხარ? აქ რა უნდა დედაშენს?!—გამოელაპარაკა ილიკო თედოს, რომელიც იმის გვერდით იყო მოთავსებული და წყლით სავსე ჭიქა მიაწოდა.

— ეჰ, ილიკო, შენა ხარ?—წარმოსთქვა თედომ და ხარბად გამოცალა წყლით სავსე ჭიქა,— სულ გადამავიწყდა, რომ ლაზარეთში ვწევარ, უცხო გადმოღუჭულ მხარეს! დაიწყო კვლავ თედომ როცა გამოერკვა.— ისეთ ტკბილ სიზმრებში ვიყავ, არც კი მინდოდა გამოღვიძება, სულ კანთიელად წარმომიდგა თვალწინ ჩვენი საქართველო, ჩვენი პატარა სოფელი ბაღ-ვენახებით გარშემორტყმული, ამწვანებულ-აყვავებული მოველები, თვალის წარმტაცი ჭალები, სადაც ღამის ხარი დამიდოდა ხოლმე, ჩვენი კერა, მშობლები, და-ძმები! საწყალი მოხუცებული მამაჩემი ვითამ ძალზე მოხუცებულიყო და მუშაობისაგან დაკოჭრებული ხელები უბეში ჩაეყო, მიმქრალ კერას მისჩერებოდა, დედაჩემი ხომ მუშტის ოდენად დალეულიყო, წითელ კვერცხებს ღებავდა, სახეზე რაღაც ნაღვლიანობა ეტყობოდა. გარს ჩემი პატარა და-ძმანი შემოხვევოდნენ და ეტიტინებოდნენ:

— დედა, თედოს ალ უნდა გაუგზავნოთ წითელი კვერცხები, ზეგ ხომ აღდგომაა, ცემი წილი კვერცხებიც იმას გუგზავნე.

— ჰო, შვილო, გაუგზავნი, ყველაფერს გაუგზავნი!—უთხრა პატარეებს დედა ჩემმა და თვალთაგან ცრემლები წამოსცვივდა.

— აი, ამ სიზმრებში ვიყავ, ჩემო ილიკო, რომ უცებ გამეღვიძა და გაჰქრა ყველაფერი! დავიჯერო კიდევ ვნახო ჩემი კერა, ჩვენი კობწია საქართველო?!—აქ თედოს გული ამოუჯდა, თვალები ცრემლით აევსო და სიყმაწვილით განცვლილი დრო ელვის სისწრაფით გადაეშალა წინ. მოაგონდა თავის გულის სწორი თინიკოც, რომელსაც პირველად შეხვდა ღღეობაში პირისპირ სალაპარაკოდ, ერთმანეთს გადუშლეს მოსიყვარულე გული და პირობა დასდეს, რომ სიკვდილის მეტი მათ ვერაფერი გაჰყრიდა.—ჯვრის წერა მაინც დაგვცლოდა, განა კიდევ აქვს ჩემი სიყვარული!—ფიქრობდა თედო და თავის თავს თვითვე აძლევდა პასუხს: არა, ის არ მიღალატებს, აი მისი წერილი: „სულზე უტკბესო, ჩემო თედო!“—ამოიკითხა პირველი პწკარი და ისევ სასთუმალს ქვეშ შესდო.

— თედო, ვ სიწერილია, ახალია?—დეკითხა ილიკო.

— ძველი წერილია, სახლიდან მოწაწერი, ისე დავხედე, მესიმოვნება!—მიუგო თედომ და ცრემლები მოიწმინდა.

— აი, შე ლაჩარო, გული რათ გაგტეხია! ყველაფერი გაიცლის, ისევა ვნახავთ ჩვენს სამშობლოს, მეც დავტოვე ცოლ-შვილი, მოხუცებული მშობლები და ნაცნობები, მაგრამ გულს კი არ ვიტეხ!—ანუგეშა ილიკომ თედო და თვალებში მიაშტერდა.

— არა, ილიკო, ეს ოხერი გული სულ სხვას მეუბნება, რამდენსაც ვფიქრდები! თანდათან მიორკეცდება სიმშობლოს სიყვარული. მწყურიან მისი ნახვა და, ვაი, თუ ისე მოვკვდე, რომ ვერ ვეღირსო! ვისაც უცხო ხეარეს უთვისტომოდ ყოფნა არ გამოუცდია,

ის ვერ დააფასებს თავის მიწა წყალს. ტყუილად კი არ არის ნათქვამი „ჩიტი სიცა გაიზრდება, იმის ბაღდადი ის არისო!“ მეც ყველგან ერთი მეგონა, მაგრამ შევმცდარვარ. აი, ეხლაც შენ მაძლებინებ, რადგან ერთი მიწა-წყლის შვილნი ვართ, ერთი სისხლ-ხორცი, თორემ აქამდის არ ვიცი რა დამემართებოდა, შენ რომ მშობლიურ ენაზე მელაპარაკები, მალამოდ ხვდება ჩემ დაკოდილ გულს!.. ცას დავეწი პირველად რომ გაგიცანი და ქართულად გამომელაპარაკე, ჩემი თავი საქართველოში მეგონა!..—დაათავა თედომ სიტყვა და სიცხისაგან წამოწითლებული თვალები კვლავ მილულა.

II

აღდგომის შაბათი იყო და ამისათვის ლაზარეთს სულ სხვა ელფერი მიეცა. ავადმყოფებს ჩვეულებრივზე უფრო ყურადღება მიაქციეს, დაასუფთავეს იქაობა, ექიმებმაც ყურადღებით დასინჯეს ავადმყოფები. ჯერი თედო გიშერაშვილზე მიდგა. როდესაც ექიმმა სიცხე გაუსინჯა და დარწმუნდა, რომ თედოს სიცოცხლე ბეწვზე-ღა ეკიდა, მოწყალების დას წასჩურჩულა ყურადღებით ყოფილიყო...

შუაღამე გადავიდა, გარედან ხალხის სიცილ-ხარხარი მოისმოდა, რომელიც ეკლესიისაკენ მიეშურებოდა. ილიკოსაც ეღვიძა და ფიქრებში იყო გართული. ხოლო ძალზე მისუსტებული თედო ბორგავდა, არეულ-დარეულად რაღაცებსაც ბოდავდა.

— ეხ, ვინ იცის ამის პატრონები რას ფიქრობენ!. —შე ოხერო წუთი-სოფელო, „სადაურსა სად წაიყვან, სად გაუთხრი სამარესა“!..—წაილაპარაკა ილიკომ, როდესაც მომაკვდავ თედოს გადახედა.

— თინა, თინა, შენა ხარ?!—დაიწყო კვლავ თედომ—რად დამივიწყე, ეგ იყო შენი პირობა, მე, მე, სისხლის მსმელი ვარ?! არა, არა, ჩემი ბრალი არ არის, აი მესვრიან!..

— თედო, თედო, დ მშვიდდი, განა არა მცნობ?!.—ამშვიდებდა ილიკო თედოს, ხოლო მოწყალების და უსიტყვოდ დასცქეროდა და ვერ გაეგო მისთვის გაუგებარი ლაპარაკი.

— არა, აგერ დედა-ჩემი, ჩემი მამა, საწყალი მოხუცი, ჩვენი სოფელი! მეძახიან უნდა წავიდე. ლიტანიას უვლიან, აიგერ, აიგერ! ჭეშმარიტად, ჭეშმარიტად!..—აქ თედომ უკანასკნელი ძალა მოიკრიბა, ზეზე წამოდგა და სარკმლისაკენ გაექანა, რომელიც ქუჩის მხარეს იყო, მაგრამ ილიკომ შეაჩერა და ისევ საწოლთან მიიყვანა.

— თედო, თედო, შენ ილიკოს არა მცნობ, აბა ცოტა წყალი დალიე, აგერ საცაა გათენდება, ხვალ ხომ აღდგომაა!..

თედომ ცოტა წყალი მოსვა. ის თითქოს გამოერკვა, დაუბრუნდა ისევ მეხსიერება და ცნობის-მოყვარეობით კვლავ ილიკოს დააშტერდა.

— თედო ხომ კარგადა ხარ? აბა შამხედე!—ჩაეკითხა კვლავ ილიკო და შუბლზე ხელი მოუსვა.

— კარგად, ჩემო ილიკო, კარგად! ეხლა აღარაფერი მიჭირს, მხოლოდ თვალწინ ათასნაირი მოჩვენება მელანდება, ბრძოლის ველი, დაჭრილ-დახოცილები, კვნესა-გოდება, ზარბაზნის გრიალი და სამშობლოს ამბები ერთმანეთში ირევა!—მიუგო თედომ და თავი ჩაჰკიდა.

— ნაუუ, ნაუუ, ნაუუ, ნაუუ,.—გაისმა ძლიერად ზარების რეკა და ზარბაზნის ხმა, რომლითაც ამცნობდნენ მორწმუნეთ დიდებულ ქრისტეს აღდგომას.

— ქრისტე აღდგა, თედო!—ზარის წკრიალთან ერთად წარმოსთქვა ილიკომ და მომაკვდავ თედოს გადაეხვია.

— ჭეშმარ...! დაიწყო თედომაც მისუსტებული ხმით, მაგრამ სიტყვა ვერ დაათავა და სიცხისაგან გახურებული ტუჩები ილიკოს ტუჩებს შეაწება ..

პ. დვანელი

კიდევ ერთი მიზეზი

თუ ჩვენი მსახიობის მდგომარეობა, როგორც თავისუფალი ხელოვანისა და მსატვრისა ტრაღიკულია, არა ნაკლებ აუტანელია მისი მდგომარეობა, როგორც პროფესიონალის, მშრომელის.

არც ერთი ხელბა ჩვენში არ არის ისე ბუნებრივ აგდებული, როგორც სახიობა: არც ერთი ხელოსანი არ არის ასე ცუდად უზრუნველყოფილი, თავისი ეფექტიური შრომათ, როგორც ჩვენი მსახიობი. ეფექტ მშრომელი, რომელიც თავის ძალ-ღონეს ჭეიდის, ცდილობს ისეთ ადგილას დაბინავდეს, რომ შესძლოს ცოტად თუ ბევრად უზრუნველყოს თავისი თავი და ოჯახი მუდმივი ბინით და სარდლოთ. და, მართლაც ეფექტი ხელოსანი, რომელიც სამუშაოს შოულობს, რამდენიმე წელით მაინც უზრუნველყოფილია, რომ ბინიანს ერა და კაცისახლება არ დასჭირდება, არ მოუხდება ოჯახის და ცოლშვილის ეფორიანება, რაც დიდ ზიანს აყენებს მას როგორც მატერიალურად, აგრეთვე ზნეობრივადაც

რა გინდ დიდი ჯამაგირი ჭქონდეს ადამიანს, მაინც ასეთი ხშირი ეფორიანება ოჯახისა არაქმის უწევეტს და მის შრომას ნაყოფიერობას უკრავს.

ხელმოკლე ადამიანისათვის ხშირი ყურა ბირდაბირ სტუნჯველია, ჯოჯოხეთი.

ამიტომ ეფექტ ჯიდობს სამუშაო და ბინა განიმტკიცოს.

ჩვენი მსახიობისათვის კი თითქო არ არსებობს ჩვეულებრივი ადამიანური მოთხოვნიდება ოჯახის ეფლისა და თავისი ცხოვრების უზრუნველყოფისა; თითქო მისთვის სულ ერთია სად ეძნება ბინა — ცის ქვეშ, თუ დახურულში. ხან აქ არის, ხან იქ არის, ხან შია, ხან მაძღარია, ხან ქეიფობს, ხანა სტერის.

რადესაც ის მიდის რომელიმე დაბა ქალაქში სამუშაოდ, ისე დაიარება, თითქო ასოვრენად გამზადებული ქორია და ხელის აქნევას უცდაილო ეფექტიური ნანათხოვარი აქვს და ნანათხოვარადაც მუშაობს. და მართლაც, რომელი ჯკუთა მეოფელი გასწევს ხარჯსა და შრომას დასაბინავებლად, ოჯახის მოსაწყობად ამისთვის, რომ ოთხი-ხუთი თვის შემდეგ კვლავ აიყაროს, ჩვენი ქვეყნის მეორე მხარეს კაცადგრინდეს და ხელახლა შეუდგეს დაბინავებას!

ასეთ ეფექტ-ცხოვრებას შეიძლება რაგორმე გაუძლოს მარტოხელა ადამიანმა, რომელსაც თავის თავის მეტი არა აწუხებს რა; მაგრამ ვისაც ოჯახი აქვს, ჭეკვს შესანახი ან ცოლშვილი ან დედამამა და სიცა, ამისთვის ასეთი წანწალი ბირდაბირ აუტანელი უნდა იყოს.

ასეთ ბირობებში ადამიანი სრულიად მოკლებულია ნაყოფიერი მცდელობის საშუალებას, სისტემატიური შეშობა თავის განვითარებისა და მომზადებისათვის ეფექტად შეუძლებელია. იძულებულია ვინ ეკვლახით ცხენსავლოს საქმე, რომ ულუკმაპურად არ დარჩეს.

არც ერთს ჩვენს მსახიობს არ შეუძლია სთქვას: სამი წელიწადს ამა და ამ თეატრში უნდა ვიმუშაო.

ამბავ არ იცის, თუ შემოდგომაზე ს

ქართული სახლობა

ბალაჯარაში წინადაც იმართებოდა ქართული წარმოდგენები, მაგრამ დღემდე მას სისტემატიური ხასიათი არა ჰქონდა. წარმოდგენების მოთხოვნილება კი დიდი იყო, რადგან აქ, რკინის გზაზე, ბლომად არიან ქართველი მოსამსახურენი, სხვა და სხვა საქმის მიმდევარნი და მუშებიც, განსაკუთრებით ახლო-მახლო ნავთის საწარმოო ქარხნებიდან. ამ ბოლო ხანებში აქაც შესდგა ადგილობრივი ჯგუფი სცენის მოყვარეთა, რომელნიც ცდილობენ სასცენო საქმეს მკვიდრი საფუძველი ჩაუყარონ. ამისათვის მათ კავშირი დაიჭირეს ბაქოს დრამატიულ წრესთან, რომელმაც დახმარება უნდა აღმოუჩინოს პიესებით თუ მორთულობა-ტანთსაცმელის თხოვებით და აგრეთვე ერთ-ერთი თავის სცენის მოყვარის დახმარებით, რომელიც იმავ დროს რეჟისორობასაც გაუწევს ადგილობრივ სცენის მოყვარეთ.

ამ გვარათ პირველი წარმოდგენა კიდეც გაიმართა 20 თებერვალს. ბაქოდან სარეჟისოროთ გამოგზავნილი იყო დამსახურებული სცენის მოყვარე ბ. გრ. პავლიაშვილი, წარმოადგინეს ტრ. რამიშვილის ახალი პიესა „დედინაცვალი“. რეჟისორისა და სც. მოყვარეთა სასახელოდ უნდა ითქვას, რომ პიესამ ჩინებულად ჩაიარა. სცენა რიგზე იყო მორთული, მიზანს ცენები სათანადო, როლებიც ყველამ ზედმიწევნით იცოდა, ასე რომ წარმოდგენამ ჩინებული შთაბეჭდილება დასტოვა და საზოგადოებაც კმაყოფილი დარჩა.

ხალხი ამ წარმოდგენას საკმაოთ დაესწრო და, თუ ასეთი მწყობრი წარმოდგენები გაიმართება, შემდეგშიაც კიდევ უფრო მეტი ხალხი დაესწრება.

იმედია, ადგილობრივ სც. მოყვ. ჯგუფი და ბაქოელი დრ. წრეც კვლავ ასეთივე სიყვარულით მოეპყრობიან ამ კარგ საქმეს.— **სპამი № 5**

დ. ზუგდიდში რამოდენიმე კაცის მეთაურობით შესდგა დრამატიული წრე ქართული წარმოდგენების სამართავად. ასეთი წრის დაარსება დიდი ხანია საჭირო იყო და დიდს სამსახურსაც გაუწევს საზოგადოებას, თუ თავის მოვალეობას ღირსეულად ასრულებს.

მტკიცედ გვწამს, ის პირნი, რომელთაც უკისრიათ ეს საპასუხისმგებლო საქმე, თავიანთ დანიშნულებას არ უმტყუნებენ და მკვიდრ ნიადაგს მოუპოვებენ ადგილობრივ ქართულ სცენას. ვუსურვებთ მხნეობასა და გამარჯვებას.

ძიკი გეგეჭკორი

წვრილი ამბები

◆ **ძუთაისის თეატრის** სადღესასწაულო რეპერტუარი, ორშაბათს, 23 მარტს „ჰამლეტი“ ოთხშაბათს, 25 მარტს, პირველად ახალი პიესა პაუპტმანისა „დაძირული ზარი“, ხუთშაბათს, 26 მარტს „ყაჩაღები“. დასი: ქ. ქ. გორდელი ქ. მდივანი მარო, ქილარჯიშვილი მარ., ჯავახიშვილი ბ. ბ. არადელი-ეშნელი. გ , გვარაძე ნ., გეგუშვილი ალ. ზარდალიველი ი., მგალობლიშვილი ალ , მურუსიძე ა. ნ., სარელი ვლ., ურუშაძე ვას., ყალაბეგიშვილი ალ., ჩხეიძე დ., ჩხიკვაძე ვარ., ჯაფარიძე მ. ყველა გამოცხადებულ წარმოდგენებზე ადგილების ფასები ჩვეულებრივია. დასი ამზადებს სობოლჩიკოვ-სამარინის ახალ პიესას იუდას მემკვიდრე“

◆ **ჩვენი კომპოზიტორი და მუსიკის ისტორიის მკვლევარი დ. ე. არაბეშვილი** ამ ჟამად ნივთიერად შეეწროვებულია და ჯანითაც მოქანცული აუარებელ წერილნან გაკვეთილების გამო, რისთვისაც დრო აღარა აქვს სამუსიკო მუშაობისთვის. ამავე მიზეზით ვერ ჩამოვიდა თბილისს საკუთარი ოპერის დასადგმელად. აგრეთვე შეეტყვეთ, რომ თავისს ოპერას „თქმულება შოთა რუსთველზე“ რუსული სცენისათვის ათარგმნინებს, რადგან ქართულ სცენაზე დასადგმელად შეძლება და ხელშემწყობი პირობები ვერ მოიპოვა.

◆ **თბილ ქართ. მსახიობთა ამხ-ბის დასის** სარეპერტუარო კომისიამ უკვე შეეიშუშავ თავისი რეპერტუარი. კეთდწუეტილია წარმოადგინონ: „მეფეა“, „სიყვარული და ვერგობა“ შილერისა, „კეი გრაკხი“ მონტესა, „ნორა“ იბსენისა, „ოვანობის დამე“ ზუდერმანისა, „ლარდვეული კერა“ გუნიას „ბედმოკეოებული“, „უპატიოსნანი არ ამბდებიანნ“ როგეტისა, „ჯამბაზები“ შერტანისა, „გაწყრეულნი“, „ხალი ორიგინალური პიესა შოთა დადიანის, „ბორგიდი“ სუმბათაშვილისა, სიბაგშეო წარმოდგენა. წარმოსადგენად გაძერახულია ბუბაბეშვილის „თოფადი“ ც.

მეოდი რეპერტუარის ბიესების როლები ადრეეე განაწილებულია. ეს ბირველი მაგალითია როლების ადრეეე განაწილებისა.

◆ **სახალხო სახლში** ხვალ წარმოდგენილი იქნება „პირიმზე“ და „ქრისტინე“.

◆ **დრამატურგი ტრ. რამიშვილი** შეუდგა ახალი პიესის წერვას, პიესაში უმთავრესად მასსა და ინტელიგენცია იქნება დახასიათებული.

◆ **ქართული კონცერტი** სახალხო სახლში გ. სვანიძის ლოტბარობით გაიმართება ხუთშაბათს დილით, 26 მარტს.

ქართველ მსახიობთა ამხანაგობა მ. ქორელის რეჟისორობით სახალხო სახლში ოთხშაბათს, 25 მარტს წარმოადგენს „ღამე“-ს და „ფული და ხარისხი“-ს,

ქუთაისის ქართ. მსახიობთა ამხანაგობამ საგასტროლოდ გაიწვია მსახიობი იუზა ზარდალიშვილი ორ წარმოდგენაში მონაწილეობის მისაღებად (23 მარტს „ჰამლეტში“—ჰამლეტი და 25 მარტს „ყაჩაღებში—“ფრანც მოორი).

ბაქოს დრამ. წრემ გადასწყვიტა 1-ელ მაისამდე გამართოს კიდევ რამდენიმე წარმოდგენა. რეპერტუარი: „გაკოტრება“, ბიერნსონისა და „ტაიფუნი“ ლენგიელისა. იმავე ხანებში გაიმართება ორი საგასტროლო წარმოდგენა ქ-ნ ნინო ჩხეიძის მონაწილეობით

ბაქოში განუზრახავთ აკაკის საღამოს მოწყობა.

შალვა დადიანის ბენეფისი ბაქოში გაიმართება 12 აპრილს.

ჯრუჭის წმ. გიორგის მონასტერში ადგილობრივ სკოლის მოწაფეთა და ხალხის თანადასწრებით 7 მარტს გადახდილ იქმნა საორმოცო წირვა-პანაშვიდი აკაკის სულის მოსახსენებლად. ამასთანავე კრებულმა დაადგინა, მთელი წლის განმავლობაში ყოველ დღე სწიროს მგოსნის სულის მოსახსენებლად.

ჩვენის თანამშრომლის გ. საყვარელიძის თხოვნით ვამოწმებთ, რომ ჩვენს ჟურნალში დაბეჭდილი წერილი „კრიტიკა თუ გაუგებრობა“ რემისა მას არ ეკუთვნის, ხსენებულ წერილის დამწერი სულ სხვა პირია.

ხაშმის სამინისტრო ორკლასიანი სკოლის გამგე-მასწავლებელი —ალ. ესტ. მოზდოკელი, რომელიც თვენახევრით გორს იყო გაწვეული საკონსერვო ცოდნის შესასწავლად, უკვე დაბრუნდა ხაშმს ამ ცოდნის ხალხში გასავრცელებლად, საჭირო იარაღები და საშუალებანი სამოსწავლო მართებლობამ მისცა.

აღდგომის ორშაბათს გორში ქართ. დრამ. დასის მსახიობნი წარმოადგენენ „რაც გინახავს—ველარ ნახავ“ და „რაც არ მერგება—არ შემერგება“. მონაწილეობენ ვ. აბაშიძე, ელ. ჩერქეზიშვილი, გ. იორდანიშვილი, რ. ჯიბლაძე და სხ.

სახალხო სახლის სექციათა წარმომადგენელთა კრებამ 15 მარტს დაადგინა ეთხოვოს ქალაქის თვითმართველობას შეიცვალოს 1 მარტს ქალქის თვითმართველობის მიერ განაწილებულ დღეების რიგი, ბერძნებსა და აისორებს დაუბრუნდეს წართმეული დღეები, რომლებიც ქართ. დრამატიულ დასს გარდაეცა და სხ.

ახალგაზდა კრიტიკოს-ლექტორი მ. წულუკიძე სწერს თანამედროვე მგოსნების ნაწარმოებთა მიმოხილვას.

„ახალი კლუბის“ წევრთა საზოგადო კრებაზე 15 მარტს მამასახლისებად აირჩიეს: მ, ნ. კვეზერელ-კოპაძე, ნ. გ. ქართველიშვილი, ზ. პ. ფალიაშვილი, თავ. ი. რ. მაყაშვილი, თავ. ალ. ნ. დიასამიძე, თავ. ნ. დ. ერისთავი, გ. ვ. სარაჯიშვილი, თ. გ. ვ. ბაგრატიონ-მუხრანელი და ა. გ. სარაჯიშვილი; სარევიზიო კომისიის წევრებად: თავ. კ. პ. თუმანიშვილი, კ. ი. თულაშვილი, კ. დ. მაღალაშვილი, დ. ვ. ცინცაძე, ს გ. ტარიელაშვილი და ვ, კორინთელი.

ქართველ ქალთა საქველმოქმედო საზოგადოების კრება შესდგა 15 მარტს, დ. ერისთავმდივნის (განდეგილის) თავმჯდომარეობით. საზოგადობამ მოქმედება დაიწყო 21 ოქტ. 1913 წ. ლექციების მართვა-მოწყობით. 1914 წ. გამოაცხადა „ანკეტა ქართველ ქალთა შესახებ“, მცხეთაში გაალო განყოფილება დ. ი. მრევლიშვილის ხელმძღვანელობით, გამართა 10 ლექცია დაჭრილ მეომართა სასარგებლოდ. საზოგადოების წევრნი დაჭრილთ უვლიდენ ციხის ლაზარეთში, წმიდა ნინოს ლაზარეთში საკუთარი ხარჯით მოაწყო ორი და სხ. საწოლი კრებამ ანგარიშები დაამტკიცა. გამგეობას დაევალა მოაწყოს საჩაიე დაჭრილთა სასარგებლოდ.

ქართულ კულტურის მოყვარულთა საზოგადოების თაოსნობით ნაალდგომევს მოხსენებათ წაიკითხავენ ივ. ვართაგავა „გრიშაშვილის პოეზია-“ს, გ. ჟორდანია—„ადათები-“ს და სხ. მარტის 25-ს არტის. საზოგ. დარბაზში მართავს საგულისხმიერო სალიტერატურო—სასიმღერ-სამუსიკო დილას აკაკის სახელზე.

მ წ ი გ ნ ო ბ რ ო ბ ა

მივიღეთ ახალი წიგნები: 1) „სქესობრივი საკითხი და ბავში“, ი. გომართლისა, გამოცემა ს. ნადარეიშვილისა, ფოთი 1914 წ. 65 გვ. ფ. 20 კ. წიგნაკი შედგენილია კერძო წყრილების სახით, სხარტულად, მდაბიოთ და ყველასათვის გასაგები ენით დაწერილი. ასეთი შინაარსის წიგნაკი თითქმის არ მოგვეპოება ქართულს ენაზე. ავტორი ეხება ფრიად საყურადღებო საგანს და მით უმეტეს საჭიროა ყოველმა დედ-მამამ წაიკითხოს იგი; 2) „ოჯახის ბურჯი“, საყმაწვილო მოთხრობა ეკ. გაბაშვილისა, ქ. შ. წ. გ. სა—ზის ქუთაისის განყოფილების გამოცემა № 8, 19 5 წ. 16 გვ. წიგნაკი შემკულია ხუთის ორიგინალურის სურათით, დაბეჭდილია ლაზათიანად და ჰღირს მხოლოდ ერთი შაური.

რედაქტორ-გამომცემელი **ანნა იმედაშვილისა**

წელიწადი მესამე

მიიღება ხელმოწერა 1915 წ.

ყოველკვირეულ სათეატრო, სალიტერატურო, სახელოვნო და საზოგადოებრივ ჟურნალ

წლიურად 5 მ. ნახევარი წლით 3 მან.

„თეატრი და ცხოვრება"-ზე

იუმორისტულ განყოფილებით და შარჟებით

„თეატრი და ცხოვრება" ყოველგვარ ჯგუფურ-დასურ მიმართულების გარეშეა

ჟურნალი უმთავრეს ყურადღებას მიაქცევს სცენის, სიტყვა-კაზმულ მწერლობის, მუსიკის, ქანდაკების, სამხატვრო-სახელოვნო და საზოგადოებრივ მოვლენათა გარკვევას. **ყოველ ნომერში დაიბეჭდება სარეპერტუარო პიესა.**

ფ ა ს ი: წლით **5** მან., ნახევარი წლით **3** მან., თითო ნომერი **10** კაპ. ფულის შემოტანა ნაწილნაწილადაც შეიძლება: ხელის მოწერის დროს **2** მ., მარტის გასვლამდე **2** მ., დანარჩენი 1 მ. ენკენისთვის 1.

ხელმოწერა მიიღება: რედაქციაში („სორაპანი"-ს სტამბაში) დილით 9—2 ს., საღამოთი 5—7 ს., ჟურნალ-გაზეთების კანტორა **„განთიად"**-ში, **„ცოდნის"** წიგნთსავაჭროში, რკინის გზის სახელოსნოში—**ალ. ძაძამიასთან, ქუთაისში** თ. მთავრიშვილის წიგნთ სავაჭროში **ს. ეპიტაშვილთან**

მიიღება განცხადებანი ჟურნალში დასაბეჭდათ. განცხადების ფასი: 1 გვ. ორიგებით, 2, გვ. კორპუსის პწკარი ერთ სვეტზე 25 კ. 3-ზე—20 კ., 4-ზე—15 კ. ფული და ყოველგვარი მასალა უნდა გამოიგზავნოს იოს. იმედაშვილის სახელზე. ფოსტის მისამართი: Тифлисъ, Ред. „Театри да Цховреба" **Іосифу Имедашвили**

რედაქტორ-გამომცემელი **ანნა იმედაშვილისა**

ს ა ხ ა ლ ხ ო ს ა ხ ლ ი.

ოთხშაბათს 25 მარტს 1915 წ. **დილის წარმოდგენა** სახალხო სახლთან არსებულ ქართულ სცენის მოყვარეთა მიერ ქ—ნ **ელ. ჩერქეზიშვილის** მონაწილეობით წარმოდგენილი იქნება

I

ხ ა ნ უ მ ა

კომ. 3 მოქ. 4 ს. ა. ცაგარლისა.

II

პირველად ქართულს სცენაზე

განდეგილი

პოემა ი. ჭავჭავაძისა. წაკითხული იქნება ტანისამოსებსა და გრიმებში. მონაწილეობენ: ქ—ნი **ჩერქეზიშვილი**, ბექანიშვილი, ანკარა, ზარდალიშვილისა, ქართველიშვილი, რუის-პირული; ბ—ნი ნ. გოცირიძე, გომელაური, ანაშვილი, ჯაბაური და ქიაურელი. ადგილების ფასი **50** კ.ნ.—4 კაპ. დასაწყისი შუადღის **12** ს. **30** იანვრისთვის ალებული სალიტერატურო დილის ბილეთები გამოდგება ამ დღისთვის. რეჟისორი **კ. შათირიშვილი.** გამგე **გ. ჯაბაური**

ს ა ხ ა ლ ხ ო ს ა ხ ლ ი

ოთხშაბათს, 25 მარტს 1915 წ.

თბილისის ქართულ დრამატ. დასის მსახიობთა ამხანაგობის-მიერ წარმოდგენილი იქნება:

I ლ ა მ ე

დრამატ. ეტ. 1 მ. გადმოკეთებული თუთბერიძის მიერ

II ფ უ ლ ი დ ა ხ ა რ ი ს ხ ი

კომედია 3 მოქ. ნ. აზიანისა

მონაწილეობს მთელი დასი

ადგილების ფასი 1 მ. 20 კ-დან 10 კ-მდე.

დასაწყისი საღამოს $7^1/_2$ საათზე

რეჟისორი **მ. ქორელი**

იაფად ისყიდება ხელნაწერი პიესები

უბედური ნაბიჯი, გაცარცული ფოსტა; პარიზის ღარიბ-ღატაკნი; მელანიას ოინები; კრეჩინსკის ქორწინება; ორი გმირი; ორი დარაჯი; ორი ობოლი; კაი გრაკხი; მგოსანი; ბედს ვერ წაუხვალ; დამნაშავეა?; (ორი პიესა) დღენი ჩვენი ცხოვრებისა (2 პიესა); ბაგრატ მეოთხე; ცხოვრების გმირი;

მოიკითხეთ აბას აბათის შესახვევში (ვერ.), **სახ. ნიკოგოსოვისა, არტაშეს ხოჯიხანოვთან.**

ნომრები „ავროპა“

ახლად შეკეთებული, საუცხოოდ მოწყობილი, სუფთა, ელექტრონის სინათლით ქალაქის შუაგულს, ეორონ-ცოვის ძეგლთან. ნომრები ოთხი აბაზიდან. ნომრებში სამზავარეულო, ცხელი და ცივი წყლით საბანოებით (დუში და ვანნა).

თბილისი, მიხეილის პროსპ. № 5.

ტელეფ. 13—14 (წ)

ჩ ლახან გაიხსნა

ა ვ თ ი ა ქ ი

პროვიზორის ა. ს. ახვლედიანისა

(სამხედრო ქუჩისა და გოლოვინის პროსპექტის კუთხე), მოწყობილია საუკეთესოდ ლაბორატორიით, სრული ყოველ გვარი წამლებით, სამკურნალო საგნებით და სხ. (ნ—1

ხელმეორედ დაიბეჭდა და იყიდება
სულათი

საქართველოს მნათობი

ფოთა, აპაში და ილია

ფასი: 50 კ. ვინც ოდ ცალს ერთად დაიკვეთს, 20% დაეთმობა. მისამართი: თბილისი, კ. ფ. ფ-ს გამგრცელებელ სახ. ,ოგნის მაღაზიაში. (ნ—3)

ყურნალი „თეატრი და ცხოვრება“

გასასყიდად თბილისსა და პროვინციაში გარდაეცა ყურნალ-გაზეთების გამავრცელებელ კანტორა

„გ ა ნ თ ი ა ნ ი“-ს

გიორგი მაქ. მახარაძეს

მიხეიდის პროსპექტი, № 18. ფოსტის უუთი № 21. უგულ გამუდგულთ თბილისსა და პროვინციისა მას უნდა მიმართონ.

ს ა ხ ა ზ ი ნ ო თ ე ა ტ რ ი

სამშაბათს, 24 მარტს

დ ი ლ ი თ

ქართულ დრამ. მსახიობთა მიერ **ვალერიან გუნიას** მეთაურობით გაიმართება წარმოდგენა. წარმოდგენილი იქნება ალ. სუმბათაშვილის ისტორიული დრამა

ბ ა ბ ლ ა ტ ი

უმთავრეს როლებს შეასრულებენ ზეინაბი—ნ. დათიაშვილი, გაიანე—ტ. აბაშიძე, რუქაია—პიერეტა, ისახარ—ე. ჩერქეზიშვილი, ბესო—ვ. აბაშიძე, დათო ალ. იმედაშვილი, ერეკლე—დ. მგალობლიშვილი, ანანი—ვ. გამყრელიძე, საბაბერი—ი. ივანიძე ოთარბეგი—ვალ. გუნია.

ბილეთების ფასი 20—კ. 2ბ. ბილეთები იყიდება თეატრის კასაში.

დასაწყისი ღილის 12 საათზე

Типографія „Сорапань“ სტამბა „სორაპანი“